

ทักษะการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย

Chinese Communication Skills of Secondary School Students in Thailand

BINGLING ZHONG¹

บทคัดย่อ

ทักษะการสื่อสารภาษาจีนเป็นทักษะที่สำคัญมากสำหรับผู้ที่ยื่นภาษาจีน ซึ่งทักษะการสื่อสารภาษาจีนจะประกอบด้วยทักษะ 4 ด้านคือ ทักษะด้านการฟัง พูด อ่านและเขียน บทความนี้จะวิเคราะห์ความสามารถทางภาษาจีนและทักษะการสื่อสารภาษาจีนด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยโดยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาจีนรวมถึงข้อมูลที่ได้จากการประเมินของผู้เขียน ซึ่งพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยมีทักษะการสื่อสารภาษาจีนค่อนข้างต่ำ นักเรียนส่วนใหญ่ขาดพื้นฐานทางภาษาจีน ทักษะการสื่อสารภาษาจีนด้านการฟัง พูด อ่านและเขียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาไม่ได้มีการพัฒนาควบคู่กันไปและครบถ้วนสมบูรณ์ ความสามารถด้านการพูดต่ำกว่าการฟัง อ่านและเขียน โรงเรียนควรมีระบบจำแนกระดับความสามารถภาษาจีนของนักเรียนและนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ ครูควรพยายามใช้ภาษาจีนในการเรียนการสอน สังเคราะห์วิธีการสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหาที่สอน การสอนควรครอบคลุมทักษะทั้ง 4 ด้าน โครงสร้างของภาษา ฟังก์ชันของภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

คำสำคัญ: ทักษะการสื่อสารภาษาจีน, กลยุทธ์การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีน,

นักเรียนระดับมัธยมศึกษา

Abstract

Chinese communication skills are very important skills for those learning Chinese. Chinese communication skills consist of 4 skills which are listening, speaking, reading and writing. This article will analyze Chinese language ability and Chinese communication skills in listening, speaking, reading and writing of secondary school students in Thailand by reviewing relevant literature in both Thai and Chinese, including information obtained from the author's assessment. Results show that secondary school students in Thailand have relatively low Chinese communication skills. Most students lack basic Chinese language.

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษาพิเศษบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

¹ Ph.D. Student, Educational Technology Program, Faculty of Education, Burapha University

Corresponding Author E-mail: 61810037@go.buu.ac.th

Chinese communication skills in listening, speaking, reading and writing of secondary school students were not developed in parallel and complete. Speaking ability is lower than listening, reading and writing. Schools should have a system to classify Chinese students' ability levels. And apply various technologies. Teachers should try to use the Chinese language in teaching and learning. Synthesize various teaching methods to suit the learners and the content taught. Teaching should cover skills in all 4 areas and language structure, function, and culture. These are strategies that can completely develop the Chinese communication skills of secondary school students.

Keywords: Skills of Chinese for communication, Strategies for developing Chinese communication skills, secondary school students

บทนำ

รัฐบาลไทยมีการส่งเสริมในด้านการศึกษาภาษาจีนอย่างจริงจัง ทำให้มีความต้องการครูสอนภาษาจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในจีนและไทยเพิ่มมากขึ้น นับตั้งแต่การเปิดตัวของโครงการครูภาษาจีนเพื่อความร่วมมือไทย - จีนในปี พ.ศ. 2546 อย่างเป็นทางการ ประเทศไทยได้กลายเป็นตลาดการศึกษาจีนที่ใหญ่ที่สุดใน 11 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Huixia Zhao & Qiaomei Zhu, 2018)

ในปีพ.ศ.2549 มีนักเรียนไทยที่เรียนภาษาจีนจำนวน 2 แสนกว่าคน ปัจจุบันนี้มีนักเรียนไทยที่เรียนภาษาจีนเพิ่มขึ้นเกือบถึง 1 ล้านคน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนสูงถึง 5% ของจำนวนผู้เรียนภาษาจีนทั้งหมดในโลก โรงเรียนรัฐบาลทุกแห่งในประเทศไทยได้กำหนดให้ภาษาจีนเป็นวิชาบังคับในการเรียน หัวหน้าโปรแกรมภาษาจีนของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกระทรวงศึกษาธิการให้ข้อมูลว่าโรงเรียนจำนวน 1,524 แห่งในประเทศไทยได้เปิดหลักสูตรภาษาจีน และมีนักเรียนไทยจำนวน 2 หมื่นคนที่เรียนอยู่ที่ประเทศจีน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเป็นประเทศแรกที่เชิญชวนครูอาสาสมัครจากประเทศจีนมาสอนภาษาจีนที่ประเทศไทย โดยทุก ๆ ปีจะมีครูอาสาสมัครมากกว่า 1 พันคน ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีครูอาสาสมัครจีนเยอะที่สุดในโลก (Huixia Zhao & Fang Lu, 2018) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนให้สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้วยการจัดทำมาตรฐานสาระการเรียนรู้ภาษาจีนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนภาษาจีนของคนไทย ให้สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนของตน

หนึ่งในจุดมุ่งหมายของการเรียนภาษาจีนตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศคือ พัฒนาผู้เรียนให้

มีทักษะและความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้ง การฟัง - พูด - อ่าน - เขียน - และแสดงออก หนึ่งในสาระสำคัญของการเรียนรู้ภาษาจีน คือ การใช้ภาษาจีน ในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน-แสดงออก แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ดีความ สรุปลความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลอย่างเหมาะสม (ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ, 2556 น. 2-3) ดังนั้น ทักษะการสื่อสารภาษาจีน เป็นเรื่องที่สำคัญในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ถ้านักเรียนมีทักษะการสื่อสาร ภาษาจีน จะสามารถใช้ภาษาจีนสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ และใช้ภาษาจีนแสวงหาความรู้เพื่อศึกษาต่อ รวมถึงประกอบอาชีพในอนาคตได้

หลักการใช้ทักษะการสื่อสารภาษา

ในชีวิตประจำวัน ทุกคนต้องใช้ทักษะทางภาษาต่าง ๆ เช่น การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ร่วมกัน ไม่มีการใช้ทักษะใดทักษะหนึ่งเพียงทักษะเดียวในการติดต่อสื่อสาร ผู้สื่อสารต้องสามารถใช้ทุกทักษะ ในการปฏิสัมพันธ์กับผู้รับสารอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ต่าง ๆ และสามารถเลือกใช้ลีลาภาษาให้ เหมาะสมกับบทบาทและสภาพสังคม (ธีรรัตน์ พิทักษ์พนัสกุล, 2546 น. 52) ดังนั้นในการติดต่อสื่อสารด้วย ภาษาจีนก็เช่นกัน จำเป็นต้องอาศัยความคล่องในการใช้ภาษา และทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน

1. ทักษะการฟัง

Helgesen (2003 p. 24) อธิบายว่า การฟังหมายถึงกระบวนการสำคัญที่จะทำให้เข้าใจความหมาย ของสิ่งที่ได้ยิน ในขณะที่ฟังไม่เพียงแค่อได้ยินเท่านั้น แต่ยังเชื่อมโยงสิ่งที่ได้ฟังกับข้อมูลเดิมที่เราารู้แล้ว เมื่อรวม เอาสิ่งที่ได้ยินเข้ากับความคิดและประสบการณ์ที่มี จะทำให้เข้าใจความหมายได้ ในการฟังมักจะมีจุดมุ่งหมาย หรืออาจพูดได้ว่าไม่ได้ยินแค่คำเท่านั้น แต่จะฟังเพื่อหาความหมายที่อยู่ในคำหรือข้อความที่เราได้ยิน

Rost (1991 p. 3-8) ได้กล่าวว่า การฟังต้องประกอบด้วย 3 ทักษะ ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กัน โดยแต่ละทักษะมีผลต่อทักษะการฟังและความเข้าใจ

1.1 ทักษะการรับรู้ (Perception Skills) คือความสามารถในการจำแนกเสียงต่าง ๆ ได้และ ความสามารถจดจำคำที่ฟังได้

1.2 ทักษะการวิเคราะห์ (Analysis Skills) คือความสามารถในการจำแนกหน่วยทางไวยากรณ์ และความสามารถในการจำแนกหน่วยทางภาษาจากสิ่งที่ฟังได้

1.3 ทักษะการสังเคราะห์ (Synthesis Skills) คือความสามารถในการเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ในตัวภาษาที่ได้ยิน และนำความรู้เดิมมาใช้ประกอบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ฟังอย่างถูกต้อง

2. ทักษะการพูด

บุหงา คณาวรงค์ (2536 น. 21) ได้กล่าวไว้ว่าการพูดคือ การติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์ด้วยการใช้ เสียง ภาษาและท่าทางเพื่อการถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด และความเข้าใจจากผู้พูดไปยังผู้ฟัง เป็น

กระบวนการที่ไม่ได้ดำเนินไปตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ หรืออาจกล่าวได้ว่าการพูดเป็นกระบวนการใส่ความหมายที่เกิดขึ้นควบคู่กับการฟัง ซึ่งเป็นกระบวนการแปลความหรือการถอดความ

เยาวพร ศรีระช (2561 น. 47) ได้กล่าวถึง หลักการพูด ว่า การพูดที่จะให้สัมฤทธิ์ผลนั้น ผู้พูดต้องมีความรู้ มีจุดมุ่งหมายที่พูด ลำดับเรื่องที่พูดให้ชัดเจน และฝึกซ้อมจนขึ้นใจ แล้วนำเสนอด้วยท่าทางที่เหมาะสมและประทับใจรวมถึงประเมินการพูดของตนเมื่อพูดจบเพื่อพัฒนาการพูดในครั้งต่อไป

3. ทักษะการอ่าน

นิจพร จันทรี (2557 น. 21) ได้กล่าวไว้ว่าการอ่าน หมายถึง กระบวนการแปลความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่มีการจัดบันทึกไว้เพื่อจับใจความ แปลความ ตีความ ขยายความ การทำความเข้าใจเนื้อเรื่องหรือข้อความที่อ่าน สามารถจับใจความ สาระสำคัญ แปลความหมายให้เข้าใจตรงกับผู้เขียนที่ต้องการสื่อสารกับผู้อ่าน โดยการผสมผสานระหว่างความมุ่งหมายของผู้เขียนกับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน และนำข้อความรู้ ความคิดที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

สมุทร เซ็นชวานิช (2545 น. 87-88) กล่าวถึง รูปแบบการอ่านไว้ ดังนี้ คือ

3.1 Skimming เป็นการอ่านแบบข้ามคำ เป็นวิธีการอ่านอย่างรวดเร็วและข้ามเป็นตอน ๆ กล่าวคือ อาจอ่านประโยคนี้ก่อน แล้วอ่านต่อ ถ้าเห็นว่าประโยคนั้นไม่สำคัญก็จะข้ามไปประมาณสี่ถึงห้าประโยคจึงจะอ่านข้อความต่อไป การอ่านแบบนี้มีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ 2 ประการ คือ

3.1.1 อ่านเพื่อเก็บประเด็นหรือใจความสำคัญ โดยทั่ว ๆ ไป

3.1.2 อ่านเก็บรายละเอียดที่สำคัญ บางอย่างเท่านั้น

2. Scanning การอ่านแบบนี้เป็นการอ่านแบบกวาดสายตา เป็นวิธีหรือเทคนิคการอ่านข้อความแบบเร็ว ๆ และคร่าว ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาข้อมูลหรือคำตอบเฉพาะสำหรับคำถามบางข้อที่ต้องการเท่านั้น

4. ทักษะการเขียน

การเขียนเป็นทักษะขั้นสูงในบรรดาทักษะทั้ง 4 ด้านทางภาษา เป็นทักษะที่จำเป็นต้องอาศัยทักษะอื่นเป็นพื้นฐานมาก่อน จึงจะทำให้สามารถเขียนได้อย่างมีทักษะ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2548 น. 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเขียน คือการแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกที่มีอยู่ในใจออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้โดยวิธีใช้สัญลักษณ์ที่เรียกว่าตัวอักษร เพื่อให้ผู้อื่นได้เข้าใจในเจตนาของผู้เขียน

Hayes and Flower (1980 pp. 81-82) เสนอว่าการเขียนจะต้องมีวัตถุประสงค์ในแต่ละครั้งว่าจะเขียนเพื่ออะไร เพื่อใคร ซึ่งการเขียนคือการจัดองค์ประกอบอย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยจะต้องมีหัวข้อซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของเนื้อเรื่องที่จะเขียน และเนื้อหาทั้งหมดในงานเขียน จะต้องสอดคล้องกับหัวข้อนั้นใจความสำคัญเหล่านั้นอาจจะแยกเขียนเป็นย่อหน้า และแต่ละย่อหน้าจะต้องมีข้อความหรือข้อมูลที่สนับสนุน

ใจความสำคัญนั้น ๆ ซึ่งการเขียนประกอบด้วย 3 กระบวนการ คือ การวางแผน การเรียบเรียง และการทบทวน

ทักษะการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนมัธยมศึกษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้ในทักษะทางภาษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (2556 น. 7) ประกอบด้วยดังนี้

1. มีสมรรถนะทางภาษา – เข้าใจและสามารถใช้ทักษะการสื่อสารที่คล่องแคล่วขึ้นเป็นลำดับตามวัยและประสบการณ์ที่สั่งสม

2. เข้าใจและสามารถใช้ประเด็นสนทนาจากเรื่องใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน สู่เรื่องไกลตัว

3. เข้าใจและสามารถสื่อความหมายตรงตัวและความหมายแฝง จับใจความสำคัญใช้ภาษากายหรือสิ่งของเพื่อช่วยในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เขียนความเรียงและขัดเกลาภาษาได้อย่างเหมาะสม

คุณภาพผู้เรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือปีที่ 6 ในด้านทักษะการสื่อสารภาษาจีน

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (2551: 6-8) นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือปีที่ 6 ต้องมีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตามหัวเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100-2,250 คำ สำหรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น) และสำหรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คือ 3,600-3,750 คำ (คำศัพท์ที่มีระดับการใช้แตกต่างกัน)

ทักษะการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและสภาพปัญหาปัจจุบัน

ผู้เขียนได้ทบทวนงานวรรณกรรมทั้งภาษาไทยและภาษาจีนที่เกี่ยวกับความสามารถทางภาษาจีน และทักษะการสื่อสารภาษาจีนด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ พบว่ามีรายงานการวิจัยหลายเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ในรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2559) ได้รายงานไว้ว่า ผู้เรียนทุกช่วงชั้นมีพื้นฐานภาษาจีนไม่เท่ากัน ส่วนใหญ่จึงต้องจัดให้เริ่มต้นเรียนใหม่ในทุกช่วงชั้น นอกจากนี้ปัญหาในด้านพื้นฐานความรู้ภาษาจีนของผู้เรียนแต่ละคนในชั้นเรียนมีความแตกต่างกัน ซึ่งทำให้ยากต่อการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพได้

ธุมวดี สิริปัญญาธิติ ศิริเพ็ญ กำแพงแก้ว และจันทิมา จิรชอุบล (2559) พบว่าปริมาณคำศัพท์สะสมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนในเขตภาคตะวันออกของไทยโดยภาพรวมอยู่ที่จำนวน 50-300 คำ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ทางภาษาจีนที่พึงประสงค์ ที่ทาง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ ผลที่ได้คือระดับความรู้ด้านตัวอักษรและคำศัพท์ของนักเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา

ประภาพร แสงงาม (2561 น. 1-2) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาใน รายวิชาภาษาจีนและพฤติกรรมการศึกษาภาษาจีนของนักเรียนในโรงเรียนหนองหญ้าไซวิทยา อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ นักเรียนมีปัญหา 2 ด้าน คือ

1. ด้านการรับรู้ คือ นักเรียนไม่สามารถจดจำคำศัพท์ได้ ไม่สามารถจับใจความสำคัญในการสื่อสาร
2. ด้านการนำไปใช้ คือ การที่นักเรียนเข้าใจคำศัพท์แต่ไม่สามารถสื่อสารกับผู้สนทนาได้ ขาดความมั่นใจ ความกล้าแสดงออก ออกเสียงภาษาจีนไม่ถูกต้อง เกิดความสับสนในเรื่องที่สนทนา อาจเกิดความไม่ชัดเจนในการสื่อสาร (โรงเรียนหนองหญ้าไซวิทยา, 2559)

ณิชกมล โกลาวัลย์ (2561 น. 12) ซึ่งได้สอนภาษาจีนให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนบ้านเทิดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่า นักเรียนที่ไม่ใช่เชื้อสายจีนและนักเรียนที่ไม่เคยเรียนภาษาจีนมาก่อน มีปัญหาในด้านการพูด และการฟังภาษาจีนค่อนข้างมาก พูดและสะกดคำไม่ถูกต้อง นักเรียนร้อยละ 60 มีปัญหาในการใช้ภาษาจีนด้านการฟัง พูด อ่านและเขียน

เยาวพร ศรีระชา (2561 น. 3) พบว่า การเรียนการสอนภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในปีการศึกษา 2558 - 2559 ของโรงเรียนเขื่อนพิทยาสรรค์ยังมีผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำ ผู้เรียนขาดทักษะการพูดสื่อสารภาษาจีนในประโยค หรือวลีที่ไม่ซับซ้อน เช่น การทักทาย การให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตนเอง ข้อมูลอาหาร เครื่องดื่มที่ชอบ และการให้ข้อมูลกิจกรรมประจำวัน หรือกิจกรรมที่ตนเองทำเป็นประจำไม่ได้ เป็นต้น

พรพรรณ กลั่นจตุรัส (2558 น. 1) พบว่า นักเรียนที่โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี จังหวัดเพชรบุรี มีปัญหาด้านทักษะการพูดภาษาจีน ไม่มีความมั่นใจในการพูดภาษาจีน ไม่สามารถพูดได้อย่างคล่องแคล่วและกล้าแสดงออก การออกเสียงพูดผิดหลักไวยากรณ์

Chujun Zhou (2019 pp. 27-28) ซึ่งเคยเป็นครูสอนภาษาจีนที่โรงเรียนมาลาสวรรค์พิทยาล จังหวัดนครนายก (Malasawanphittaya School) ได้ศึกษาเรื่อง Problems in Chinese Teaching in Middle Schools in Thailand and Countermeasures—Taking Malasawanphittaya School in Thailand’s Northern Standard Office as an example พบว่า ระดับความสามารถภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาต่ำมาก พื้นฐานภาษาจีนของนักเรียนไม่ดี นักเรียนพูดได้แค่คำทักทายง่าย ๆ แม้ว่านักเรียนได้เรียนและสัมผัสภาษาจีนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา

Mengqing Li (2017 p. 17) ซึ่งเคยสอนภาษาจีนที่โรงเรียนคำตาก้า จังหวัดสกลนคร ในฐานะครูจีนอาสาสมัคร ได้ศึกษาเรื่อง The Investigation Report about Chinese Language Teaching in Khamta kla Middle School in Sakon Nakhon Province of Thailand พบว่าระดับความสามารถภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอยู่ในระดับพื้นฐาน นักเรียนสื่อสารได้แค่คำพื้นฐาน เช่น 你好 (สวัสดี) 老师

(คุณครู) มีนักเรียนเพียงไม่กี่คนที่สามารถพูดประโยคที่ซับซ้อนกว่านี้ได้ เช่น 我想去洗手间 (ฉันอยากไปห้องน้ำ) 我可以进来吗 (ฉันเข้ามาได้ไหม) หรือค่าง่ายๆ เช่น ผลไม้และสัตว์ สรุปลคือ พื้นฐานภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนคำตาก้าไม่ดีและนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานหรือพื้นฐานเกือบเป็นศูนย์

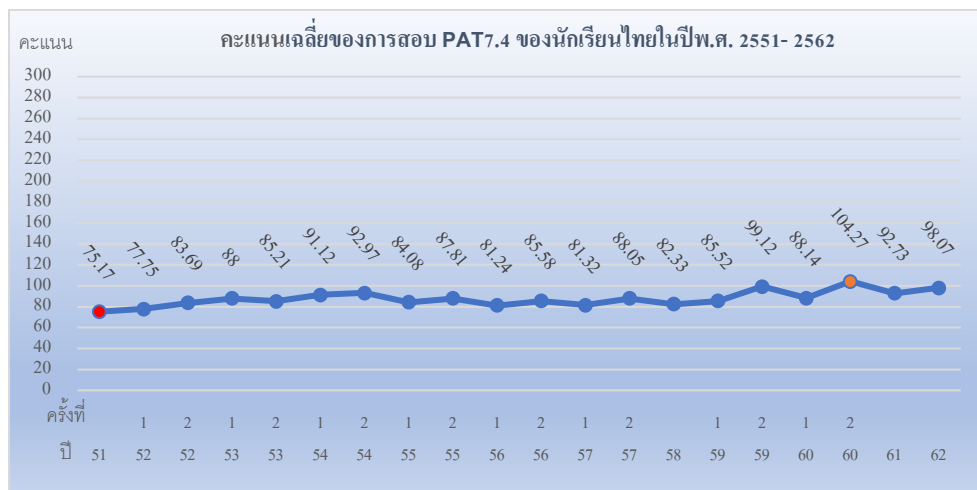
Feixu Lin (2017 p. 25) ซึ่งเคยสอนภาษาจีนในปี 2016 ที่ โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา ได้ศึกษาเรื่อง A Survey on Chinese Language Teaching Conditions of Secondary School in Nakhon Ratchasima Province Thailand—A Case of Boonwattana School พบว่า พื้นฐานภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาไม่เท่ากันและระดับความสามารถภาษาจีนของนักเรียนแตกต่างกัน ระดับความสามารถด้านการฟังของนักเรียนต่ำมาก

Pei Long (2014 p. 8) ซึ่งเคยสอนภาษาจีนในปี 2013 ที่โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ในฐานะครูจีนอาสาสมัคร ได้ศึกษาเรื่อง Investigation and Research on the Effect of Chinese Teaching in Buriramphittayakhom School in Thailand พบว่า ระดับความสามารถภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เรียนอยู่ในห้องเรียนเดียวกันนั้นแตกต่างกันอย่างมาก สามารถแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่มตามระดับความสามารถภาษาจีน คือ นักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานภาษาจีนกับนักเรียนที่มีระดับความสามารถภาษาจีนค่อนข้างสูง ซึ่งส่วนใหญ่ นักเรียนที่มีระดับความสามารถภาษาจีนค่อนข้างสูงจบจากโรงเรียนจีนในจังหวัดบุรีรัมย์ ระดับความสามารถภาษาจีนของนักเรียน 2 กลุ่มนี้แตกต่างกันอย่างมาก นักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานภาษาจีนเทียบกับนักเรียนที่มีความสามารถภาษาจีนค่อนข้างสูงพบว่า มีสัดส่วนสูงกว่าชัดเจน

Mengyu Kang (2016 p. 14) ซึ่งเคยเป็นครูสอนภาษาจีนที่โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา 2 (Nawamin Striwittaya 2 School) ได้ศึกษาเรื่อง The Application of Communicative Approach in the Teaching of Chinese Listening and Speaking to Thai Middle School พบว่า นักเรียนระดับมัศึกษามีทักษะด้านการอ่านภาษาจีนมากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับความสามารถภาษาจีนระดับปานกลาง รองมาคือทักษะด้านการเขียน นักเรียนมีความสามารถด้านการฟังและการพูดต่ำกว่าด้านการอ่านและการเขียน ซึ่งอยู่ในระดับความสามารถภาษาจีนระดับพื้นฐาน นักเรียนมีความสามารถด้านการพูดต่ำที่สุด

ผู้เขียนได้มีโอกาสไปประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนด้านการฟัง พูด อ่านและเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมารีวิทยัพพยา จังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งแบบประเมินนี้ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผู้เขียนเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการฟัง พูด อ่านและเขียนของนักเรียนโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมารีวิทยัพพยา มีความสามารถในการสื่อสารด้านการอ่านมากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ความสามารถในการสื่อสารด้านการฟัง พูดและเขียนของนักเรียนยังอยู่ในระดับพื้นฐาน นักเรียนมีความสามารถด้านการพูดต่ำที่สุด ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมาก (โรงเรียนมารีวิทยัพพยา, 2562)

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้ศึกษาผลการสอบ PAT7.4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีพ.ศ.2551 ถึงปีพ.ศ. 2562 ซึ่งมีการรวมการสอบ PAT7.4 อยู่ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2552 และข้อสอบนั้นออกโดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีน การทดสอบ PAT7.4 เป็นการทดสอบความสามารถทางภาษาจีน ประเมินพื้นฐานทางภาษาจีนของผู้เรียน เช่น ไวยากรณ์ คำศัพท์ วัฒนธรรม การออกเสียง การนำภาษาไปใช้ ฯลฯ และทดสอบความสามารถที่ครอบคลุม เช่น ความสามารถในการบอกเล่า สรุปแนวคิดและหลักการที่ประยุกต์ใช้ ความสามารถในการแก้ปัญหา ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการวิเคราะห์ปัญหา ฯลฯ ข้อคำถาม PAT7.4 มีข้อคำถามปรนัยทั้งหมด 100 ข้อ คะแนนรวมทั้งหมด 300 คะแนน คะแนนเฉลี่ยของการสอบ PAT7.4 ในปีพ.ศ. 2551- 2562 ที่ผ่านมาแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ค่าเฉลี่ยของการสอบ PAT7.4 ของนักเรียนไทยในปีพ.ศ. 2551- 2562

จากภาพที่ 1 พบว่าคะแนนการสอบ PAT7.4 ในปีพ.ศ. 2551-2562 อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 75.17-104.27 ซึ่งคะแนนเต็มคือ 300 คิดเป็นค่าร้อยละคือ 25.06%-34.76% คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ตามข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนได้สรุประดับความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและสภาพปัญหาปัจจุบันดังนี้

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาส่วนมากมีระดับความสามารถภาษาจีนอยู่ในระดับพื้นฐาน ความสามารถทางภาษาจีนของนักเรียนต่ำกว่ามาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาขาดพื้นฐานทางภาษาจีน และพื้นฐานไม่เท่ากัน นักเรียนที่อยู่ในห้องเดียวกันมีความสามารถภาษาจีนแตกต่างกันมาก

3. ทักษะการสื่อสารภาษาจีนด้านการฟัง พูด อ่านและเขียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาไม่ได้มีการพัฒนาควบคู่กันไปและครบถ้วนสมบูรณ์ นักเรียนมีความสามารถด้านการพูดต่ำมาก ซึ่งส่วนมากสื่อสารภาษาจีนได้แค่คำง่าย ๆ

ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนตามหลักการและทฤษฎีด้านการศึกษา ดังนี้

1. โรงเรียนควรมีระบบจำแนกระดับความสามารถภาษาจีนของนักเรียน และนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยสอนนักเรียนที่มีระดับความสามารถภาษาจีนที่แตกต่างกัน

จากปัญหาพื้นฐานภาษาจีนของนักเรียนที่ไม่เท่ากันและมีความสามารถภาษาจีนแตกต่างกันอย่างมาก แต่นักเรียนต้องเรียนอยู่ในห้องเดียวกัน และเรียนหลักสูตรเดียวกัน นักเรียนที่เข้าใจใหม่หรือนักเรียนเก่าที่ขาดพื้นฐานภาษาจีนจะเรียนไม่รู้เรื่องและไม่มีความมั่นใจในการเรียนภาษาจีน วิธีที่แก้ไขของครูสอนภาษาจีนส่วนมากคือ ช่วงแรกของการเปิดเทอมจะสอนภาษาจีนพื้นฐานก่อน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนระดับไหนก็เริ่มเรียนจากพินอินก่อนเพื่อปรับและทบทวนพื้นฐาน วิธีนี้จะช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดพื้นฐานภาษาจีนบ้างแต่ไม่สามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนได้ในระยะเวลาอันสั้น นอกจากนี้ นักเรียนที่มีพื้นฐานภาษาจีนแล้วจะไม่มีการพัฒนาภาษาจีนเพิ่มขึ้น และสูญเสียเวลาในการเรียนภาษาจีนอีกด้วย

ตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนคิดว่าโรงเรียนควรมีระบบจำแนกระดับความสามารถภาษาจีนของนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523) ได้ให้ความหมายของระบบ หมายถึง ระบบเป็นหน่วยบูรณาภาพหรือหน่วยสมบูรณ์ทั้งรูปธรรมและนามธรรม ที่ประกอบด้วยหน่วยย่อย (องค์ประกอบหรือระบบย่อย) ที่เป็นอิสระ แต่มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน และมีจุดมุ่งหมายที่เด่นชัด ระบบประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) ผลลัพธ์ (Outputs) และผลย้อนกลับ (Feedback) ซัยยงค์ พรหมวงศ์ และชาวเลิศ เลิศชโลพาร (2536) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับการจัดระบบหรือการพัฒนาบบมีขั้นตอนต่าง ๆ 4 ขั้นตอนคือ การวิเคราะห์ระบบ (Systems analysis) การสังเคราะห์ระบบ (Systems synthesis) การสร้างแบบจำลองระบบ (Systems modeling) และการทดสอบระบบ (Systems evaluation)

ระบบจำแนกระดับความสามารถภาษาจีนของนักเรียนเป็น 3 ระดับ ซึ่งคือ ระดับพื้นฐาน ระดับปานกลางและระดับสูง ครูจะได้อ่านว่านักเรียนมีความสามารถภาษาจีนอยู่ในระดับใดบ้าง เลือกวิธีสอนและเนื้อหาให้สอดคล้องกับผู้เรียน เพราะว่าแต่ละระดับความสามารถภาษาจีนจะเน้นเนื้อหา ทักษะและวิธีสอนที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้เขียนจะอธิบายในข้อเสนอแนะต่อไป นักเรียนที่มีความสามารถภาษาจีนที่อยู่ในระดับสูงมีน้อย ถ้าโรงเรียนมีครูสอนภาษาจีนไม่เพียงพอ ครูสามารถนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยสอนนักเรียนกลุ่มนี้และไม่ต้องสอนแบบต่อหน้า เช่น การเรียนออนไลน์ การเรียนผ่านเว็บไซต์ การเรียนผ่านแอปพลิเคชัน เป็นต้น แต่นักเรียนที่อยู่ในระดับพื้นฐานควรใช้วิธีสอนแบบต่อหน้า เนื่องจากนักเรียนที่ขาดพื้นฐานภาษาจีนอาจจะไม่เข้าใจเกี่ยวกับไวยากรณ์ คำศัพท์ และเกิดอารมณ์เบื่อหน่ายต่อการเรียนภาษาจีน ดังนั้นครูจะช่วยเหลือและแก้ปัญหา รวมถึงหาวิธีการสอนให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนภาษาจีน

2. ครูควรพยายามใช้ภาษาจีนในการเรียนการสอน ครอบคลุมการฟัง พูด อ่านและเขียน 4 ด้านในการสอนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนที่แตกต่างกัน ควรเน้นทักษะที่ต่างกันไป ไม่ใช่เน้นแค่การสอบอย่างเดียว

ครูที่สอนภาษาจีนในไทยส่วนมากจะเน้นสอบในด้านการอ่านและเขียนภาษาจีนอย่างมาก ดังนั้นทำให้นักเรียนขาดความสามารถในด้านการฟังและพูด นักเรียนพูดไม่ได้ ฟังไม่รู้เรื่อง ครูควรสอนครอบคลุมการฟัง พูด อ่านและเขียนทั้ง 4 ด้านและมีจุดเน้นที่ต่างกันตามระดับความสามารถของนักเรียน ถ้านักเรียนอยู่ในระดับพื้นฐาน ครูควรเน้นฝึกทักษะการฟังและพูด ถ้านักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน 4 ด้านนี้เป็นเรื่องที่สำคัญเท่ากัน ครูควรใช้เวลาในการฝึกทักษะทั้ง 4 ด้านนี้ ถ้านักเรียนอยู่ในระดับสูง การมุ่งเน้นฝึกทักษะการอ่าน เขียนและให้เวลากับทักษะเหล่านี้จะมีประโยชน์มากที่สุด ในการเรียนการสอน การใช้ภาษาจีนให้มากที่สุด ลดการใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษจะสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนภาษาจีนให้กับนักเรียน ครูควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียนและให้กำลังใจแก่นักเรียนระหว่างการฝึก นอกจากนี้ ครูสามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ มาพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนของนักเรียน

ด้านการฟังและพูด สุภัทธา อักษรานุเคราะห์ (2532 น. 56) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการฟังว่าควรปฏิบัติไปตามลำดับจากง่ายไปยาก ดังต่อไปนี้

1. การฟังคำเดี่ยว วลี และประโยค ซึ่งสามารถนำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้นักเรียนสังเกตการเน้นเสียงหนักเบาในแต่ละคำ และระดับเสียงสูงต่ำในประโยค เป็นต้น
2. การฟัง โดยเชื่อมโยงระหว่างภาพกับคำศัพท์ผ่านการพูด จะทำให้ง่ายต่อการจดจำ
3. การฟังเรื่องสั้น ซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างประโยคที่รู้จักบ้างแล้ว ผู้สอนจะให้นักเรียนสรุปเหตุการณ์คร่าวๆในเรื่องสั้นที่ได้ฟังไป
4. การฟังบทสนทนา หรือข้อความต่าง ๆ ควรเป็นบทสนทนาหรือข้อความที่อยู่ในชีวิตประจำวัน และเป็นธรรมชาติ คือมีความเร็วปกติ ผู้พูดมีเพศ วัย อาชีพ สถานภาพทางสังคมและสำเนียงต่าง ๆ กัน เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับภาษาที่ใช้อยู่จริง

กุกยา แสงเดช (2548) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการพูดไว้ว่า ขั้นตอนการฝึกพูด ครูไม่ควรอย่างยิ่งที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนทุกจุด ควรแก้ไขเฉพาะในขั้นการนำเสนอ (Presentation) ที่ต้องการความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy) แต่ถ้าเป็นขั้นตอนที่ต้องการฝึกความคล่องของการใช้ภาษา (Fluency) และข้อผิดพลาดนั้นไม่ได้มีผลกระทบต่อความเข้าใจก็ไม่ต้องแก้ทันที ควรรอโอกาสที่เหมาะสมเพื่อมิให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยและขาดความเชื่อมั่น

ด้านการอ่าน Feng Wang (2013) ได้เสนอว่าครูควรทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญของการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ วิธีการอ่านออกเสียงตามครูเป็นวิธีที่ใช้บ่อยในการฝึกทักษะการอ่านสำหรับผู้เรียนที่เรียนอยู่ระดับพื้นฐาน ผู้เรียนที่อ่านออกเสียงตามครูสามารถเลียนแบบเสียงที่ถูกต้องได้ดีกว่า ครูสามารถ

เลือกเนื้อหาออกบทเรียนให้ผู้เรียนอ่านออกเสียง เช่นบทกวีหรือร้อยแก้วสั้น ๆ ถ้านักเรียนมีคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจ ในกระบวนการอ่านออกเสียง ครูไม่จำเป็นต้องอธิบายมากเพื่อให้นักเรียนสามารถค้นหาความหมายจาก พจนานุกรมด้วยตนเองหลังเลิกเรียน นอกจากนี้ ครูควรฝึกทักษะการอ่านในใจของผู้เรียนด้วย ซึ่งการอ่านในใจ จะทำให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้อย่างแท้จริง รวมถึงความเข้าใจในความหมายและ การวิเคราะห์ไวยากรณ์ ดังนั้นในกระบวนการสอนในห้องเรียน ครูสามารถนำเนื้อหาให้นักเรียนอ่านในใจคู่กับ ทำแบบฝึกหัดอื่น ๆ เช่นการค้นหาข้อมูล การตอบคำถาม การใช้จินตนาการ เป็นต้น

ด้านการเขียน กรมวิชาการ (2542 น. 91-92) ได้นำเสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอนทักษะ การเขียนไว้ ดังนี้

1. ขั้นการนำเสนอ (Presentation) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความพร้อมเบื้องต้นเพื่อเป็นพื้นฐาน ในการเขียนที่ดี เช่น การรู้จักตัวอักษร คำศัพท์และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ การรู้จักใช้คำให้สอดคล้อง การรู้จักใช้ เครื่องหมายต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้นช่วงที่สอนการเขียนตัวอักษรจีน ครูควรสอนลำดับเส้นขีดและโครงสร้างของ อักษรจีนให้นักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถรู้จักและจดจำตัวอักษรจีนได้ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถฝึก การเขียนตัวอักษรจีนในชั้นเรียน เช่น การแข่งเขียนอักษรจีน เล่นเกมเกี่ยวกับอักษรจีน เขียนตามคำบอก การ เขียนพู่กันจีน เป็นต้น การเขียนอักษรจีนเป็นเรื่องที่ยาก ครูควรมีความอดทนและใช้วิธีที่สนุกเพื่อดึงดูด ความสนใจของนักเรียน

2. ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) เป็นขั้นการนำเสนอความคิด ความสามารถการใช้ภาษาของ ผู้เขียนหรือข้อมูลต่าง ๆ มาจัดลำดับเชื่อมโยงต่อกันเป็นเรื่องราวที่มีความหมาย โดยการฝึกทักษะการเขียนมี แนวทางปฏิบัติตามลำดับการฝึกเขียนเชิงควบคุม (Controlled Writing) การฝึกเขียนเชิงชี้แนะ (Guide or Less Controlled Writing) และการฝึกเขียนอิสระ (Free Writing)

3. ขั้นนำไปใช้ (Production) เป็นขั้นที่นักเรียนได้ใช้ภาษาที่ได้ฝึกมา จากนั้นฝึกทำกิจกรรมการ เขียนเพื่อการสื่อสาร ตลอดจนแลกเปลี่ยนผลงานกันอ่านและวิจารณ์เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงงานเขียนให้ มีประสิทธิภาพในการสื่อความหมายและการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. การเรียนการสอนต้องครอบคลุมโครงสร้าง (structure) ฟังก์ชัน (function) และ วัฒนธรรม (culture) ของภาษา เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่ขาดพื้นฐานทางภาษาจีน

Xun Liu (2000) ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่งได้เสนอว่า การครอบคลุมรวมโครงสร้างภาษา ฟังก์ชันภาษาและวัฒนธรรมเป็นหลักการสอนที่นักวิชาการของประเทศจีน ได้ศึกษาและสรุปในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาโดยอาศัยประสบการณ์ในการสอนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ

โครงสร้าง (structure) หมายถึง รูปแบบของภาษา หรือกฎการออกเสียง คำศัพท์ ประโยค และ บทสนทนา ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎไวยากรณ์ โครงสร้างภาษาเป็นพื้นฐานของภาษา การเรียนรู้ภาษาผ่าน ทางโครงสร้างภาษาอย่างเป็นระบบตั้งแต่เริ่มแรกเป็นกุญแจสำคัญในการเข้าถึงทักษะการสื่อสารทางภาษาของ ผู้เรียนภาษาที่สองได้อย่างรวดเร็ว ฟังก์ชัน (function) หมายถึง หน้าที่ของการสื่อสารที่ภาษาสามารถบรรลุ

ในสถานการณ์บางอย่าง ประกอบด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ และประเด็นที่สนทนาอยู่ ฟังก์ชันของภาษา เป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนภาษา แต่การเรียนโครงสร้างของภาษาเป็นพื้นฐานของการเรียนฟังก์ชันของภาษา วัฒนธรรม (culture) หมายถึง วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษา ส่วนใหญ่คือ ปัจจัยที่มีผลต่อภาษา (เช่น ศาสนา ความเชื่อ เป็นต้น) วัฒนธรรม สภาพพื้นฐานของประเทศภาษาเป้าหมาย และความรู้พื้นฐานทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสื่อสารเนื่องจากแต่ละประเทศนั้นจะมีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาจึงจำเป็นต้องเรียนวัฒนธรรมของประเทศภาษาเป้าหมายนั้น ๆ เพื่อให้สามารถใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

ดังนั้น ครูที่สอนภาษาจีนในประเทศไทยควรสอนครอบคลุมในด้านโครงสร้างของภาษา ฟังก์ชันของภาษาและวัฒนธรรมตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งจะสามารถช่วยพัฒนาพื้นฐานของนักเรียนตั้งแต่เริ่มเรียนภาษาจีนโดยทั่วไปการสอนผู้เรียนที่มีความสามารถภาษาจีนที่อยู่ในระดับพื้นฐานจะเน้นในด้านโครงสร้างภาษาเป็นหลักในระดับปานกลาง ครูจะทบทวนและขยายความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของภาษาและสอนในด้านฟังก์ชันของภาษาเพิ่มเติม ส่วนในระดับสูง ครูควรเน้นเรื่องวัฒนธรรมของภาษาโดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับสภาพพื้นฐานและภูมิหลังทางวัฒนธรรมของประเทศภาษาเป้าหมาย

4. ครูควรสังเคราะห์วิธีการสอนต่าง ๆ ให้เหมาะกับผู้เรียนและเนื้อหาที่สอน

ศาสตราจารย์ Qin Zhong (1979) ได้กล่าวว่าครูผู้สอนไม่สามารถใช้วิธีการสอนเพียงอย่างเดียวได้ตลอดกระบวนการสอนภาษาตั้งแต่ต้นจนจบและบรรลุวัตถุประสงค์สุดท้ายของการสอน เพราะว่าวิธีการสอนใด ๆ อย่างเป็นวิทยาศาสตร์จะต้องขึ้นอยู่กับเนื้อหาการสอนและผู้เรียน ถ้าไม่พิจารณาเนื้อหาที่สอนและลักษณะของกลุ่มผู้เรียน จะไม่สามารถสอนภาษาด้วยวิธีสอนทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นวิธีการสอนที่ใช้สอนเด็กและสอนผู้ใหญ่จึงแตกต่างกัน

เด็กและผู้ใหญ่จะมีความสามารถในด้านภาษาแตกต่างกัน เด็กมีความสามารถในการเลียนแบบและความจำดี กล้าแสดงออก แต่มีความเข้าใจเกี่ยวกับกฎของคำศัพท์และประโยคต่ำกว่าผู้ใหญ่ ถ้าเป็นการสอนภาษาจีนให้กับเด็ก ๆ ควรใช้วิธีการสอนแบบฟัง – พูด (Audio – Lingual Method) ผ่านการฝึกซ้ำ การเลียนแบบและทบทวนซ้ำ เพื่อสร้างความคุ้นชินในการใช้ภาษา ผู้ใหญ่จะเด่นในด้านความเข้าใจ การคิด เชื่อมโยง และการวิเคราะห์ภาษา ถนัดในการเรียนรู้กฎต่าง ๆ ของภาษา ดังนั้นการสอนผู้ใหญ่ควรใช้วิธีการสอนตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Code-Learning) หรือแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) เริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจความหมายองค์ประกอบและการใช้สื่อภาษาใหม่และกฎของภาษา จากนั้นฝึกทำแบบฝึกหัดและฝึกปฏิบัติที่เกี่ยวกับเนื้อหาของตำราเรียนเพื่อพัฒนาทักษะภาษา ครูผู้สอนควรสร้างสภาพแวดล้อมการสื่อสารขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารกันอย่างอิสระ ไม่ต้องอาศัยตำราเรียนและพัฒนาความสามารถของนักเรียนผู้ใหญ่ที่สื่อสารภาษาจีนในชีวิตจริง เนื้อหาการเรียนรู้อาจแตกต่างกันในแต่ละระดับนั้นก็แตกต่างกัน ดังนั้นวิธีการสอนที่นำมาใช้ต้องแตกต่างกันด้วย ในระดับพื้นฐาน นักเรียนเหมาะที่จะใช้วิธีการสอนแบบฟัง – พูดเป็นหลัก ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาที่นักเรียนมีความสามารถในการพูดต่ำ ในระดับปานกลางเหมาะสำหรับวิธีการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการ

สื่อสาร ในระดับสูงเหมาะสำหรับวิธีการสอนตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจและวิธีสอนแบบเน้นไวยากรณ์และการแปล (The Grammar-Translation Method) โดยสามารถเลือกวิธีการสอนที่แตกต่างกันในแต่ละครั้งได้ (Sumei Wang, 2007)

สรุป

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยมีทักษะการสื่อสารภาษาจีนค่อนข้างต่ำ ส่วนมากขาดพื้นฐานทางภาษาจีน ทักษะการสื่อสารภาษาจีนด้านการฟัง พูด อ่านและเขียนไม่ได้มีการพัฒนาควบคู่กันไป และครบถ้วนสมบูรณ์ ความสามารถด้านการพูดต่ำกว่าการฟัง อ่านและเขียน ดังนั้นการมีระบบจำแนกระดับความสามารถภาษาจีนของนักเรียน และนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้จะช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ครูควรพยายามใช้ภาษาจีนในการเรียนการสอน สังเคราะห์วิธีการสอนต่าง ๆ ให้เหมาะกับผู้เรียนและเนื้อหาที่สอน การสอนควรครอบคลุมทักษะทั้ง 4 ด้าน โครงสร้างของภาษา ฟังก์ชันของภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2542). *หลักทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- กุกุยา แสงเดช. (2548). *ภาษาอังกฤษภาคปฏิบัติสำหรับครูประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: วี.เจ. ปริ๊ตติง.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และเชาวเลิศ เลิศขโลฬาร. (2536). *ระบบและการจัดระบบ. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการจัดระบบทางการศึกษา หน่วยที่ 1 (หน้า 1-62)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). *ระบบสื่อการสอนในชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เล่ม 1 หน่วยที่ 1-2 (หน้า 109-142)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณิชนม โกลาวัลย์. (2561). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เพลงเป็นสื่อ เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาจีน ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเทอดไทย. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย
- ธีรรัตน์ พิทักษ์พันธุ์สกุล. (2546). *การศึกษาทักษะการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมวิทย์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต)* มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

- ธุมวดี สิริปัญญาธิติ, ศิริเพ็ญ กำแพงแก้ว และจันทิมา จิรชูสกุล. (2559). ปัญหาการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนเขตภาคตะวันออกของไทย. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์*, 11(22), หน้า 8-19.
- นิจพร จันทรี. (2557). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาจีนเพื่อความเข้าใจด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของฮันเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- บุหงา คณาวรงค์. (2536). *การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังการพูดภาษาอังกฤษและมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนรู้ภาษา ชุมชนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู* (ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพมหานคร.
- ประภาพร แสงงาม. (2561). *ผลการสอนภาษาจีนโดยใช้วีดิทัศน์ประกอบ ที่มีต่อความสามารถในการฟังและการพูดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- พรพรรณ กลั่นจตุรัส. (2558). *การสร้างเกมและสถานการณ์จำลองที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาจีนบนโทรศัพท์สมาร์โฟนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพมหานคร.
- เยาวพร ศรีระชา. (2561). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ประกอบชุดสื่อประสม เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สมุทร เข็มเขาวนิช. (2545). *เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ (พิมพ์ครั้งที่ 11)*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย สังเคราะห์ภาพรวม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). *การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: การมัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Zhou, C. (2019). *Problems in Chinese Teaching in Middle Schools in Thailand and Countermeasures—Taking Malasawanphittaya School in Thailand’s Northern Standard Office as an example*. Guangxi Normal University, China.

- Lin, F. (2017). *A Survey on Chinese Language Teaching Conditions of Secondary School in Nakhon Ratchasima Province Thailand—A Case of Boonwattana School*. Fujian Normal University, China.
- Wang, F. (2013). *Discussion on the Teaching of Reading and Writing in Teaching Chinese as a Foreign Language*. University Education. General Serial No. 76.
- Flower, L. and J. Hayes. *The Cognition of Discovery Defining a Rhetorical Problem*. DAI, 1980.
- Helgesen, M. (2003). Listening, In D. Nunan (Ed.), *Practical English language teaching*. New York: McGraw – Hill.
- Zhao, H. & Lu, F. (2018). The Change of Chinese Education Policy in Thailand and the Development of Chinese Education. *Journal of Henan Polytechnic University (Social Sciences)*, 20(1) Jan. 2019.
- Zhao H. & Zhu Q. (2018). “The Belt and Road” perspective: Chinese language education and service needs in Thailand. *Journal of Xi’ Shiyou University (Social Sciences)*.
- Li, M. (2017). *The Investigation Report about Chinese Language Teaching in Kham ta kla Middle School in Sakon Nakhon Province of Thailand*. Henan University, China.
- Kang M. (2016). *The Application of Communicative Approach in the Teaching of Chinese Listening and Speaking to Thai Middle School*. Xi'an International Studies University, China.
- Long, P. (2014). *Investigation and Research on the Effect of Chinese Teaching in Buriramphittayakhom School in Thailand*. Nanjing Normal University, China.
- Zhong, Q. (1979). Summary of Chinese Teaching for Foreign Students in the Past 15 Years (1950-1965). *Language Teaching and Linguistic Studies*. No. 4.
- Rost, D. (2004). *Listening in Action*. London: Prentics Hall.
- Wang, S. (2007). Talking about the Application of Synthetic Method in Teaching Chinese as a Foreign Language. *Education and Vocation*, 556(24), 146.
- Liu, X. (2000). *Introduction to Teaching Chinese as a Foreign Language* (18th edit.) Bei Jing: Beijing Language and Culture University Press.

การอ้างอิงบทความ

Zhong, B. (2562). ทักษะการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 1(5), 1-15. สืบค้นจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/212493/>

